

Juan Rulfo • LÁNGOLÓ PUSZTA

Juan Rulfo életmű sorozat



II.

JUAN RULFO

LÁNGOLÓ
PUSZTA

Fordította Imrei Andrea

BOOKART
Csíkszereda, 2014

Esta publicación fue realizada con el estímulo
del Programa de Apoyo a la Traducción
(PROTRAD) dependiente de instituciones
culturales mexicanas
Ez a könyv a mexikói kulturális intézményekhez
tartozó Fordítás Támogató Program (PROTRAD)
segítségével jött létre

Szerkesztette Hajdú Farkas-Zoltán
A borítót Részegh Botond készítette

ISBN 978-606-8351-61-2

© Juan Rulfo and heirs of Juan Rulfo
Magyar fordítás © Imrei Andrea, 2014
© BOOKART, 2014

Clarának

Nem hallod a kutyák ugatását

– Te fölül vagy, Ignacio, szólj, ha hallasz valamit, vagy látsz valami fényt valamerre!

– Nem látni semmit.

– Már közel lehetünk.

– Igen, de nem hallok semmit.

– Nézz jobban körül!

– Nem látok semmit.

– Szegény Ignacio.

A két férfi hosszú fekete árnyéka föl-alá mozgott, fölkúszott a kövekre, hol összezsugorodott, hol megnyúlt, ahogy a patak partján haladtak. Egyetlen imbolygó árnyékot alkottak.

A hold a földből bújt elő, mint valami kerek láng.

– Közel járhatunk már ahhoz a faluhoz, Ignacio. Neked szabadon van a füled, figyelj, nem hallasz-e kutyaugatást. Emlékezz csak, azt mondták, Tonaya mindjárt a hegy mögött van. És már hány órája, hogy elhagytuk a hegyet. Emlékezz csak vissza, Ignacio!

– Igen, de itt nyoma sincs semminek.

– Egyre fáradtabb vagyok.

– Tegyéél le!

Az öreg pár lépést hátrált, egészen a part faláig, ott megtámaszkodott, de nem tette le a terhét a válláról. Remegtek ugyan a lábai, mégse akart leülni, mert nem tudta volna egyedül újra felemelni a fia testét, akit néhány órája, amott, távolabb, felsegítettek a hátára. Azóta cipelte.

– Hogy érzed magad?

– Rosszul.

Keveset beszélt. Egyre kevesebbet. Néha úgy tűnt, mintha aludna. Máskor, mintha fázna. Reszketett. Tudta, mikor fogja el a fiát a reszketés, mert ő is beleremegett, és a lábai ilyenkor úgy belevágtak a vékonyába, mint a sarkantyú. Meg a fia a kezével, amelyet az apja nyaka köré kulcsolt, úgy rázta a fejét, mint valami csörgőt.

Összeszorította a fogát, hogy el ne harapja a nyelvét, és mikor elült a roham, megkérdezte:

– Nagyon fáj?

– Kicsit – felelte a fia.

Először azt mondta: „Tegyél le itt... Hagyj itt... Menj tovább egymagad. Majd utolérlek holnap, vagy ha összeszedem magam egy kicsit.” Vagy ötvenszer elmondta. De most már ezt se.

Ott volt a hold. Szemben velük. Nagy vörös hold, a fénye a szemükbe világított, elnyújtotta és még sötétebbre festette az árnyékukat a földön.

– Már azt se látom, merre megyek – szólalt meg.

De senki se felelt rá.

A másikat ott fent egészen megvilágította a hold, opálos fénye visszaverődött sápadt, vértelen arcáról. Ő meg itt lent.

– Hallod, Ignacio? Azt mondom, nem látok jól.

A másik hallgatott.

Botladozva ment tovább. Összegörnyedt, aztán megint kiegyenesedett, és tovább botladozott.

– Ez nem is út. Azt mondták, Tonaya a hegy mögött van. Azon meg már túljöttünk. De Tonayának se híre, se hamva, zajt se hallani, ami arról árulkodna, hogy már közel van. Miért nem mondd el végre, mit látsz, Ignacio, hiszen te odafönn vagy?

– Tegyéél le, apám!

– Rosszul érzed magad?

– Igen.

– Elviszlek Tonayába, akárhogy is. Majd ott találok valakit, aki ellát. Azt mondják, van ott egy orvos. Elviszlek hozzá. Órák óta hurcollak, nem foglak most itt hagyni bárki kénye-kedvére.

Kissé megtántorodott. Két-három lépést tett oldalirányba, aztán újra kihúzta magát.

– Elviszlek Tonayába.

– Tegyéél le!

- Nagyon halk lett a hangja, alig suttogott:
- Szeretnék lefeküdni egy kicsit.
 - Aludj ott fönn! Foglak én erősen.

A világos égen feljebb kúszott a hold, majdnem kék volt a színe. Az öreg verítékben fürdő arcát megvilágította a fény. Elfordította a tekintetét, hogy ne süssön a szemébe, mert a fejét nem tudta lehajtani, olyan erősen fogta a fia a két kezével.

- Nem magáért teszem, amit teszek. Hanem a megboldogult édesanyjáért. Mert az ő fia. Ezért teszem. Mert a szememre vetné, ha ott hagytam volna, ahol megtaláltam, és nem vettem volna föl, hogy elvigyem meggyógyítani. Ő önt lelket belém, nem maga. Először is, mert magának csak bajt, fájdalmat és szégyent köszönhetek.

Verejtékezett, miközben beszélt. De az éjszakai szél felszárította a verítékét. És a megszáradt verítéket újabb veríték lepte el.

- Ha megszakadok is elviszem Tonayába, hogy ellássák a sebeit. Pedig biztosra veszem, hogy amint felépül, ismét rossz útra tér. De az engem már nem érdekel. Csak menjen el minél messzebb, ne is halljak magáról többé. Csak menjen... Mert nekem nem fiam többé.

Megátkoztam a vért is, amit tőlem örökölt. A vérének azt a részét, ami belőlem van. Azt mondtam: „Hogy rohadna meg benne a vér, amit tőlem kapott!” Azóta mondom, mióta

megtudtam, hogy az utak mentén kóborol, abból él, hogy másokat kifoszt, embereket öl... Rendes embereket. És ha más nem, ott van az én komám, Tranquilino. Aki a keresztség alá tartotta. Aki nevet adott magának. Annak is az volt a szerencsétlensége, hogy magával találkozott. Azóta mondom: „Ez nem lehet az én fiam.” Nézd már meg, hátha látsz valamit! Vagy hallasz. Te ott, fönn megteheted, de én itt, lenn süket vagyok.

– Nem látok semmit.

– A te bajod, Ignacio.

– Szomjas vagyok.

– Bírd ki még egy kicsit! Már közel lehetünk. Az a baj, hogy már nagyon késő van, és biztosan eloltották a lámpákat a faluban. De azt hallanod kéne, ha ugatnának a kutyák. Fülelj csak!

– Adj vizet!

– Itt nincs víz. Csak kő van. Bírd ki! És ha volna is, nem tennék le, hogy igyál. Senki se segítene újra felvenni, én egymagam meg nem tudnálak.

– Nagyon szomjas vagyok, és nagyon álmos.

– Emlékszem, mikor megszülettél. Akkor is ilyen voltál. Éhesen ébredtél, ettél, aztán megint elaludtál. Anyád vizet adott neked, mert a tejét már mind kiszívtad. Soha semmi se volt elég. És nagyon vad voltál. Sohase gon-

doltam, hogy idővel a fejedbe száll a vadság... Pedig így történt. Anyád, Isten nyugosztalja, azt akarta, hogy erős légy. Azt hitte, ha meg-nősz, te leszel a támasza. Nem volt senkije raj-tad kívül. A másik gyermeke, akivel váran-dós volt, végzett vele. De ha életben lenne, te újra megölnéd.

Érezte, hogy a férfi, akit a hátán cipel, nem szorítja már annyira a térdével, a lábait is elengedte, ide-oda himbálja. A feje meg ott, fönn úgy rázkódik, mint aki zokog.

Érezte, hogy nagy cseppek, amolyan könnycseppformák hullanak a hajára.

– Te sírsz, Ignacio? Megríkatja az édesany-ja emléke, igaz? Pedig sohase tett érte semmit. Mindig rosszasággal fizetett nekünk. Mintha gonoszságot plántáltunk volna belé szeretet helyett. És látja? Most megsebesítették. A ba-rátaival meg mi történt? Mindet megölték. De azoknak nem volt senkije. Ők aztán elmond-hatták volna: „Nincs, akit sajnáljunk.” De maga, Ignacio?

Ott volt a falu. Láta, ahogy csillognak a ház-tetők a hold fényében. Mikor az utolsó erőfeszí-téstől megrogyant a lába, olyan érzése támadt, hogy agyonnyomja a fia súlya. Ahogy elérte az első házakat, nekidőlt a járdát szegélyező ala-csony falnak, és elengedte a testet, amely olyan

erőtlen volt, mintha mindjárt szét akarna esni.

Nagy nehezen lefejtette a fia ujjait a nyakáról, és ahogy megszabadult tőle, mindenfelől kutyaugatást hallott.

– Te ezt nem hallottad, Ignacio? – mondta.
– Még ezzel a kis reménységgel se segítettél nekem.